

Rektorn vid
Westerlundska gymnasiet
Box 915
745 25 Enköping

2010-04-29
1 (7)
Dnr: 40-2009:3677

Enköpings kommun
Utbildningsförvaltningen
Korsängsgatan 12
745 25 Enköping

Kvalitetsgranskning av Westerlundska gymnasiet i Enköpings kommun

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har granskat betygssättningen vid Westerlundska gymnasiet, Enköpings kommun och bedömer att skolan behöver vidta följande åtgärder:

- Skolan behöver vidta åtgärder så att skolans lokala betygskriterier i naturkunskap A överensstämmer med kursplanens betygskriterier.
- Skolan behöver vidta åtgärder så att det säkerställs att elever uppfattar att betygssättning i naturkunskap A även speglar deras förmåga att genomföra experimentella och praktiska moment i enlighet med betygskriterierna.
- Skolan behöver vidta åtgärder så att det säkerställs att alla elever informeras om kursmål och betygskriterier på ett för eleverna begripligt sätt även under kursens gång.
- Skolan behöver säkerställa att resultat på prov och gruppuppgifter i ellära A korrekt speglar enskilda elevers kunskande så att betygen blir mer likvärdiga.
- Skolan behöver informera både lärare och elever om läroplanens riktlinjer om bedömning och betygssättning i syfte att skapa en trygghet för eleverna och att öka elevernas möjligheter att vara med och ta ansvar över den egna kunskapsutvecklingen.

- Skolan behöver säkerställa att sammanställningar och analyser av betygsgesultat och nationella prov som görs för att kvalitetssäkra betygssättningen förankras bland lärarna.

Bristerna kommer att följas upp sex månader efter Skolinspektionens beslut av avdelningen i Stockholm, senast den 29 oktober 2010.

Skolinspektionens granskning av betygssättning på Westerlundska gymnasiet i Enköpings kommun

Bakgrund

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av Betygssättning i gymnasieskolan under perioden 20 januari 2010 till den 1 maj 2010. Granskningen av Westerlundska gymnasiet i Enköpings kommun ingår i detta projekt. Övergripande iakttagelser och slutsatser inom området kommer att redovisas i Skolinspektionens kvalitetsgranskningsrapport "Betygssättning i gymnasieskolan".

Westerlundska gymnasiet i Enköpings kommun besöktes av Skolinspektionen den 22-23 mars 2010. Inför besöket hade skolan skickat in dokument gällande betygssättningen på skolan. Dessa dokument utgör tillsammans med elevenkäter och intervjuer med lärare, elever och skolledning underlag för Skolinspektionens beslut.

Övergripande information om och projektplan för kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

Granskningens syfte är att undersöka om betygssättningen på de skolor som granskas uppfyller kraven på en likvärdig betygssättning och hur skolledning och huvudmän arbetar för att säkerställa att kraven uppfylls. Fokus för granskningen är betygssättningen i kurserna ellära A, engelska A och naturkunskap A. Projektet har tre huvudfrågeställningar med underfrågor.

1. Sätts kursbetyg utifrån de nationella betygskriterierna?

- Använder skolan de nationella betygskriterierna som grund för betygssättning?
- Hur relaterar sig elevernas betyg till resultaten från nationella prov?

2. Har lärarna i gymnasieskolan tillräcklig förmåga att sätta likvärdiga betyg?

- Informerar lärarna eleverna om grunderna för betygssättning?
- Beaktar lärarna all kunskap som eleven tillägnat sig relaterat till betygskriterierna och kursplanemålen vid betygssättning?
- Har lärarna kunskaper om styrdokumentens regleringar kring bedömning och betygssättning?

3. Har gymnasieskolan fungerande system för att kvalitetssäkra arbetet med bedömning och betygssättning?

- Finns det rutiner på skolan för uppföljning och utvärdering av resultaten?
- Finns det fungerande rutiner på skolan för att kvalitetssäkra bedömning och betygssättning?

För författningsstöd se bilaga.

Westerlundska gymnasiet i Enköpings kommun

Westerlundska gymnasiet är en kommunal gymnasieskola belägen i Enköpings kommun. Skolan har cirka 1400 elever fördelade på elva nationella program, ett idrottsprogram, individuella programmet och gymnasiesärskola. Westerlundska gymnasiet är indelat i fem olika rektorsområden. Skolans ledning består av fyra rektorer varav en är samordnade.

Motivering till beslutet

1. Kursbetyg utifrån de nationella betygskriterierna

Beskrivning

Skolan är organiserad i programarbetslag. För att träffa kollegor som undervisar i samma ämne finns ämnesträffar utlagda vid ett par tillfällen varje termin. Enligt vad som framkommer vid granskningen har dessa fungerat olika för olika ämnen. Både i naturkunskap och i engelska upplever de intervjuade lärarna att bedömningsdiskussioner varit ett eftersatt område. Inom ellära finns ett nätverk med andra skolor, dock menar den intervjuade läraren att diskussioner om betyg och bedömning har fått begränsat utrymme inom nätverket. Lärarna efterfrågar mer tid och tydligare styrning från skolledningen så att de gemensamma samtalen i högre grad handlar om likvärdig bedömning och betygssättning.

På Westerlundska gymnasiet utgår lärarna som undervisar i engelska A och ellära A, från de nationella betygskriterierna. Inom naturkunskap A förekommer en lokal konkretisering av de nationella betygskriterierna, daterad 2003. Denna är uppställd i matrisform och betygskriterierna är kopplade till kursplanens mål att uppnå. Enligt lärarna i naturkunskap A används den lokala konkretiseringen i samband med att kursen startar. Matrisen som granskningen tagit del av, kan dock inte sägas överensstämma med de nationella betygskriterierna. Överlag betonar den lokala konkretiseringen vad eleven ska göra, exempelvis "Eleven deltar *mycket aktivt* i studiebesök och exkursioner". Dock saknas i regel en koppling till de kunskapskvaliteter som finns beskrivna i de nationella betygskriterierna.

Vid intervjun med lärarna inom naturkunskap A, framkommer att eleverna får arbeta med varierade uppgifter under kursen, vilket skapar ett brett underlag för betygssättning. I intervjuerna med eleverna framträder dock en delvis annorlunda bild. På frågan ifall de haft möjlighet att laborera/experimentera i naturkunskap A, anser ett antal elever att dessa moment inte förekommit under kursen. Detta får delvis stöd av de elevenkäter som genomfördes i samband med Skolinspektionens besök. En sammanställning visar att 58 procent av de tillfrågade eleverna inte ansåg sig ha haft laborationer. Detta medför att samtliga betygsnivåer inte har kunnat bedömas.

Lärarna på Westerlundska gymnasiet sammanställer resultaten på de nationella proven var för sig och diskuterar resultaten med sina kollegor. Man diskuterar även bedömningar och hjälps åt att rätta prov där den ordinarie läraren är tveksam om bedömningen. Men det sker ingen av skolledningen organiserad sambedömning av det nationella provet i engelska, vilket flera lärare efterlyser. Enligt sammanställningen på skolenivå är avvikelserna mellan provresultat och satta betyg.

Bedömning

Utifrån projektets bedömningsgrunder bedömer Skolinspektionen att

- Skolan behöver vidta åtgärder så att skolans lokala betygskriterier i naturkunskap A överensstämmer med kursplanens betygskriterier.¹
- Skolan behöver vidta åtgärder så att det säkerställs att elever uppfattar att betygssättning i naturkunskap A även speglar deras förmåga att genomföra experimentella och praktiska moment i enlighet med betygskriterierna.²

2. Lärarnas förmåga att sätta likvärdiga betyg

Beskrivning

Utifrån de intervjuer och enkäter som genomfördes under granskningen, framkommer att flertalet av eleverna på Westerlundska gymnasiet är insatta i kursplanernas mål samt betygskriterierna. Dock finns det, enligt eleverna, stora skillnader mellan hur olika lärare informerar om kursplan och betygskriterier i början och under en kurs. Vid intervjuerna med lärarna som undervisar i engelska A och naturkunskap A, framkommer att lärarna går igenom och diskuterar kursplanen och betygskriterierna med eleverna i samband med att kursen inleds. Detta stöds av elevintervjuerna och elevenkäterna. Det ämne som avviker i detta sammanhang är ellära A. Under intervjun med läraren i ellära, framkommer att eleverna får kursplan och betygskriterier i samband med kursstart, men enligt läraren sker inga direkta samtal angående de nationella styrdokumenterna. Av intervjun med eleverna som betygssatts i ellära A, framgår att de på egen hand får arbeta och ta till sig kursplan och betygskriterier. Läraren fokuserar istäl-

¹ Gymnasieförordningen (1992:394), kursplanerna.

² Gymnasieförordningen 7 kap 4 §, läroplanen för de frivilliga skolformerna, kursplanerna

let på ett "körschema" där det finns arbetsuppgifter som ska genomföras och sidor som ska läsas och redovisas. Elevenkäten bekräftar denna bild, då 61 procent av de tillfrågade eleverna svarar nej på frågan om "läraren har berättat om betygskriterierna".

Inom engelska A och naturkunskap A framkommer vid intervjuerna att återkoppling ges fortlöpande till eleverna under kursens gång. Inom engelska ges fler återkopplingar, inom naturkunskapen sker det däremot inte lika ofta, vilket kan förklaras av att det är svårt för läraren att hinna med då kursen är relativt kort. Vid intervjuerna med eleverna är de flesta nöjda med den återkoppling som ges i engelska A, något som också får stöd av elevenkäten. Då det gäller naturkunskapen visar elevenkäten att lite drygt 50 procent av de tillfrågade eleverna inte anser sig ha fått en återkoppling som är framåtsyftande. Vid intervjuerna med eleverna framkommer att det är skillnad mellan hur olika lärare i naturkunskap A ger återkoppling, där en del lärare inte är tydliga med vad som krävs för att uppnå ett högre betygssteg. Vid intervjuerna med eleverna inom ellära A, anser de att återkopplingen under kursen är bristfällig och lyfter fram engelska och svenska som två ämnen där återkopplingen fungerar bra. Elevenkäten visar att 56 procent av eleverna som läst ellära A inte anser sig ha fått en framåtsyftande återkoppling under kursen. I vilken mån eleverna i engelska A, naturkunskap A och ellära A, anser sig ha fått sitt slutbetyg motiverat, beror till stor del på vilken lärare man haft.

På skolan har man ett IT-system, som började användas i januari 2010, med syfte att återkoppla elevens kunskapsutveckling. I detta system, som kan användas av föräldrar och myndiga elever, har läraren möjlighet att skriva kommentarer samt ge eleven en återkoppling på vilket betyg eleven uppvisat hitintills under kursen. Enligt både elever och lärare är dock denna information oftast knuten till stoffet som avhandlats under kursen, exempelvis provresultat och bedömning av inlämningsuppgifter, och inte till vilka kvaliteter eleven ska utveckla för att komma längre i sin kunskapsutveckling.

Under intervjuerna framkommer att en del lärare i stort sett bara använder sig av skriftliga prov för att bedöma elevernas kunskaper medan andra lärare gör en mer allsidig bedömning. Dessa intervjuutsagor stöds av elevenkäten. I intervjun med lärarna, framkommer att lärarna i engelska A anser sig ha ett brett underlag för betygssättning, vilket innefattar både muntliga och skriftliga bevis på kunskaper. Detta bekräftas också i elevintervjuerna och elevenkäten. Som tidigare beskrivits är det flera elever som uppger att de inte haft möjlighet att visa samtliga kriterier i naturkunskap A.

Under intervjun med läraren i ellära A, framkom att undervisningen är uppdelad i tre moduler, där varje modul avslutas med ett prov. Utöver skriftliga prov menar läraren att eleverna också betygssätts utifrån hur självständigt de utför olika laborationer. Dock visar intervjuerna med eleverna och elevenkäten att det finns en osäkerhet bland eleverna på vilka grunder betyget sätts. Enligt elevenkäten svarar 14 av 18 elever att resultatet på skriftliga prov har mycket stor inverkan på betygssättningen. Under elevintervjun uttrycker eleverna också att det förekommer att de skriver i stort sett samma

prov vid olika tillfällen, vilket gör att de som skriver provet senare får information om vilka uppgifter som kommer att komma på provet, något som de intervjuade eleverna upplevde som orättvist. Eleverna menar också, att eftersom läraren inte alltid är närvarande vid gruppuppgifter, så vet läraren inte vem som har fått mycket hjälp eller vem som självständigt behärskar momentet och kan leda andra. Det vill säga, resultat på prov och andra uppgifter speglar inte alltid enskilda elevers kunskande på rätt sätt och betygen blir därmed inte likvärdiga.

Bedömning

Utifrån projektets bedömningsgrunder bedömer Skolinspektionen att

- Skolan behöver vidta åtgärder så att det säkerställs att alla elever informeras om kursmål och betygskriterier på ett för eleverna begripligt sätt även under kursens gång.³
- Skolan behöver säkerställa att resultat på prov och gruppuppgifter i ellära A korrekt speglar enskilda elevers kunskande så att betygen blir mer likvärdiga.⁴
- Skolan behöver informera både lärare och elever om läroplanens riktlinjer om bedömning och betygssättning i syfte att skapa en trygghet för eleverna och att öka elevernas möjligheter att vara med och ta ansvar över den egna kunskapsutvecklingen.⁵

3. Skolans system för att kvalitetssäkra arbetet med bedömning och betygssättning.

Beskrivning

Skolledningen har fastställt tider för ämneskonferenser varje termin, men under dessa arbetar lärarna främst med frågor av praktisk karaktär. Enligt intervjuerna med lärarna sker dock diskussioner om betyg och bedömning, men främst på informell nivå. Skolledningen menar att det finns en plattform för samverkan mellan ämneslärarna, dock saknas tydliga rutiner för att säkerställa att det fungerar i praktiken. På Westerlundska gymnasiet finns ett policydokument, där frågan om bedömning och betygssättning behandlas. I skolans verksamhetsplan 2009-2010, är ett av målen att det ovan nämnda policydokument skall vara kända av alla verksamma lärare. I arbetet med att kvalitets-säkra betygssättningen, har man ett utbyte med grundskolan i form av s.k. fokusgrupper i svenska, engelska, matematik och idrott. Skolan har även tillgång till en gemensam betygsstatistik, där de kan jämföra betygen i matematik, svenska och engelska mellan årskurs 9 och gymnasiets A-kurser. Skolan deltar också sedan några år tillbaka i en betyg- och bedömningsgrupp i länet, där enskilda lärare deltagit i utbildningar och blivit bedömningspiloter.

³ Läroplanen för de frivilliga skolformerna

⁴ Läroplanen för de frivilliga skolformerna

⁵ Läroplanen för de frivilliga skolformerna

På Westerlundska gymnasiet görs sammanställningar av betygsresultaten på kursnivå. Då det gäller resultaten på nationella prov på skolnivå, gjordes en sammanställning 2008 och en ny sammanställning är planerad att göras under 2010. Vid lärarintervjuerna framkom att lärarnas uppfattning kring betygsbilden på skolnivå grundar sig på det som framkommer inom olika ämnesgrupper och på programnivå och att den sammanställning som görs av ledningen inte når lärarna. Under intervjun med skolledningen, framkommer att de anser sig behöva utveckla rutiner för att säkerställa att lärarna får tillgång till exempelvis skolans betygsresultat.

Bedömning

Utifrån projektets bedömningsgrunder bedömer Skolinspektionen att

- Skolan behöver säkerställa att sammanställningar och analyser av betygsresultat och nationella prov som görs för att kvalitetssäkra betygssättningen förankras bland lärarna. ⁶

Uppföljning

Inom områden där Skolinspektionen bedömt att det finns kvalitetsbrister och tillsynsbrister ska rektorn för skolan lämna en redovisning över vilka åtgärder som vidtagits med anledning av beslutet.

Åtgärderna ska redovisas skriftligen till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm senast den 29 oktober 2010.

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg
Enhetschef

Peter Jansson
Utredare/Föredragande

I ärendets slutliga handläggning har också utredaren Per Måhl deltagit.

Bilaga med författningsstöd

⁶ Läroplanen för de frivilliga skolformerna